

COLEGIUL DE REDACȚIE:

MIRCEA CIUBOTARU, ȘTEFAN S. GOROVEI, LAURENȚIU RĂDVAN,
PETRONEL ZAHARIUC, CĂTĂLIN TURLIUC, VASILE COTIUGĂ.

COMITETUL DE REDACȚIE:

AURICA ICHIM (director), MARIUS CHELCU (redactor șef),
INA CHIRILĂ (secretar de redacție), COSMIN SANDU (secretar adjunct de redacție).

TEHNOREDACTARE:

LUCIAN ȘCHIOPU

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în textele publicate revine în exclusivitate autorilor.

„Ioan Neculce”. Buletinul Muzeului Municipal „Regina Maria” Iași
apare o dată pe an.

Manuscrisele, cărțile și revistele propuse pentru schimb, ca și orice corespondență se vor trimite pe adresa redacției:

Muzeul Municipal „Regina Maria” din Iași, str. Zmeu 3, Iași 700400 - Iași, România,

Tel./Fax: +40, 332 408 185

E-mail: buletin.neculce@gmail.com,

<http://muzeis.ro/>, <https://www.facebook.com/muzeulmunicipaliasi/>

ISSN 2668-7887

ISSN-I 2668-7887

Printed in Romania

MUZEUL MUNICIPAL „REGINA MARIA” IAȘI

2019

Cuprins

<i>Gânduri la început de drum</i>	7
<i>Istoria unei case muzeu</i>	13
Ina Chirilă <i>„Ioan Neculce” – Buletinul Muzeului Municipal (1921-1934).</i> <i>Un „corpus” al documentelor ieșene</i>	21
Petronel Zahariuc <i>Despre o casă de pe Ulița Mare a Iașilor și despre o poveste cu drepturile femeii din Moldova</i> <i>(prima jumătate a secolului al XVIII-lea)</i>	29
Marius Chelcu <i>Fragmente din istoria orașului Iași:</i> <i>locuri și oameni de lângă biserica Sf. Gheorghe Lozonschi</i>	51
Ștefan S. Gorovei <i>Mărturii genealogice pentru istoria familiei Tăutu (II)</i>	67
Silviu Văcaru <i>Un proces de divorț în lumea mondenă</i> <i>a Iașului anului 1819 și implicațiile sale basarabene</i>	77
Mircea Ciubotaru <i>Un episod din istoria edilitară a orașului Iași: demolarea dughenilor din fața Mitropoliei Vechi și</i> <i>construcția grilajului curții (1874-1894)</i>	109
Laurențiu Rădvan, Andrei Melinte <i>Din istoria târgurilor ținutului Iași</i> <i>în prima jumătate a sec. al XIX-lea:</i> <i>un incident privindu-i pe evreii din Ștefănești</i>	119
Voica Maria Pușcașu <i>Cercetări arheologice în municipiul Iași 1975-1992</i>	131
Cosmin Sandu <i>Activitatea Muzeului Municipal „Regina Maria” Iași (octombrie 2018 – octombrie 2019)</i>	165
<i>Donații și achiziții</i>	185
<i>Abrevieri</i>	186

IASI **Capitală Istorică a** **României**

Klaus Iohannis
Președintele României

Pentru Iași, trecutul este o resursă, iar istoria acestor locuri vă dă încredere în opțiunile dumneavoastră și energie în atingerea obiectivelor pe care vi le-ați propus.

De-a lungul vremii, cărturarii ieșeni au contribuit la transformarea învățământului în liantul care a desăvârșit pe plan spiritual și intelectual unificarea politică a teritoriilor românești.

La doar un an după Unirea Principatelor, aici apărea prima universitate modernă de pe teritoriul țării noastre. Ați rămas un vector de transformare către un sistem de educație adaptat nevoilor secolului XXI și vă mulțumesc, cu această ocazie, pentru parteneriatul dumneavoastră constant în cadrul proiectului România Educată.

Pentru Iași, a fi Capitală istorică nu înseamnă a privi cu melancolie spre trecut, ci a-și reîncărca energiile pentru dezvoltarea sa ca metropolă națională și europeană.

Aici, la Iași, în momente cruciale ale istoriei noastre moderne, au fost luate decizii care au influențat în cea mai mare măsură existența și dezvoltarea întregii Români. În istoria urbei dumneavoastră se regăsesc manifestările unora dintre cele mai importante aspirații ale românilor.

De aceea, vă urez tuturor, dragi cetățeni ai «dulcelui târg al Ieșilor», să vă bucurați de prestigiul de Capitală istorică, într-un mulți ani!¹

1. Fragment din alocuțiunea suținută cu prilejul declarării Municipiului Iași „Capitală Istorică a României”, 23 ianuarie 2019

„Ioan Neculce”. Buletinul Muzeului Municipal „Regina Maria”: un nou pas către succesul unui proiect cultural

Mihai Chirica,
Primarul Municipiului Iași

Efortul reînnoșării unei tradiții editoriale se cuvine a fi apreciat, într-o vreme în care volumul presei științifice se îmbogățește, pe an ce trece, cu noi titluri. De asemenea, demnă de laudă devine supraviețuirea, ieșirea unei reviste din cercul larg al publicațiilor efemere și intrarea în rândul celor puține care dovedesc vigoare, valoare și continuitate. Cu toate că ne situăm în plină eră a informației difuzate prin intermediul internetului și a rețelelor sociale, credem că unei instituții de cultură îi este în continuare necesară o publicație tipărită, prin care să poată obține vizibilitate și, mai ales, credibilitate pentru valoarea activităților pe care le desfășoară.

Acestea sunt doar câteva observații asupra contextului care ne îndeamnă să afirmăm că miza apariției periodicului „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal „Regina Maria” o constituie întregirea unui proiect articulat în jurul unei instituții muzeistice și de cultură. Așa cum o arată seria numeroaselor și diverselor manifestări care s-au organizat din inițiativa Muzeului Municipal „Regina Maria” în intervalul octombrie 2018-octombrie 2019, editarea revistei nu mai putea întârzia, „Ioan Neculce” devenind atât locul în care să se scrie cronică Muzeului, cât mai ales spațiul editorial unde urmează să se adune contribuții științifice valoroase pentru cunoașterea trecutului orașului Iași și a împrejurimilor sale. Prin urmare, cuprinsul acestui prim număr reprezintă ecoul nevoii de a se face mai bine cunoscute faptele instituției muzeistice și prefigurează un program științific îndrăzneț și de durată, acela de a readuce în atenție istoria Iașului, într-un dialog cu așteptările publicului și cu provocările inerente evoluției actuale a orașului nostru.

Privind cu îndreptățită speranță acest început, ne dorim ca drumul editorial să fie lung și rodnic pentru succesul conceptului cultural gândit în jurul Muzeului Municipal „Regina Maria”, cu sprijinul Primăriei Municipiului Iași.

„Ioan Neculce”. Buletinul Muzeului Municipal „Regina Maria”: o nouă provocare

Aurica Ichim,
Directorul Muzeului Municipal „Regina Maria”

Încă de la învestirea la conducerea instituției ne-am propus ca Muzeul Municipal „Regina Maria” să se impună cât mai curând și statornic pe scena culturală și academică a orașului Iași. De aceea, am știut de la început că nu ne vom mărgini doar la însușirea unui nume și revendicarea simbolică a unei tradiții și că urmează, prin efortul și dedicarea întregii echipe, alături de tot mai numeroșii colaboratori și susținători pe care muzeul îi are, să construim o punte vizibilă către instituția înființată în urmă cu un secol, din inițiativa lui Gheorghe Ghibănescu. Treptat, prin activitățile și proiectele pe care le-a pus în mișcare, Muzeul Municipal „Regina Maria” tinde să împărtășească același scop cu înaintașul său, anume organizarea unor spații muzeale reprezentative și edificarea unei ambianțe academice menită să descopere și să pună în valoare trecutul orașului Iași și al provinciei istorice a cărei capitală a fost.

Periodicul Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal „Regina Maria” continuă moștenirea simbolică a revistei înființate în anul 1921, urmând să dovedească, număr de număr, de aici înainte, că va deveni terenul fertil unde se vor întâlni preocupările istoricilor, lingviștilor, muzeografilor și tuturor celor pasionați de cunoașterea istoriei orașului Iași.

Revista este, așadar, noua provocare căreia Muzeul Municipal „Regina Maria” a îndrăznit să-i răspundă.

„Ioan Neculce”. Buletinul Muzeului Municipal „Regina Maria”: asumarea unei moșteniri culturale

Redacția

În anul 1921, după înființarea în anul precedent a Muzeului Municipal, fondatorii, în frunte cu Gh. Ghibănescu, făceau un pas important pentru edificarea noii instituții, prin apariția Buletinului Muzeului, publicație căreia i s-a atribuit numele cronicarului Ioan Neculce. Așa cum se remarcă și într-un studiu retrospectiv din cuprinsul actualului volum, inițiativa și justificarea alegerii numelui revistei pot fi intuite, iar detaliile biografiei cronicarului, îmbogățite în timp, vin să confirme potrivita alegere a lui Ioan Neculce ca patron al periodicului.

Printre rândurile Cuvântului înainte pus la începutul primului număr al revistei, din anul 1921, transpare programul pe care aveau să-l urmeze inițiatorii. În acel text au fost enunțate câteva aspirații, stimulate, atunci, de satisfacția înființării Muzeului Municipal ca „muzeu istorico-arheologic” care să adune un patrimoniu reprezentativ pentru trecutul orașului Iași. Proiecția instituțională s-a dovedit, totuși, a fi prea optimistă pentru condițiile istorice din anii '20 ai secolului trecut, Muzeul Municipal neputând supraviețui mai mult de un deceniu. Dispariția lui nu a fost totală, fiindcă au rămas în urmă un nume, un program și o revistă. Dacă patrimoniul s-a risipit odată cu desființarea instituției, dovada materială a existenței Muzeului Municipal a continuat să fie, pentru generații întregi de cercetători, publicația a cărei temeinicie a fost dată de conținutul ei.

În privința cuprinsului pe care avea să-l aibă revista, în amintitul Cuvânt înainte se enunța că vor fi reunite, cu precădere, contribuții referitoare la trecutul orașului Iași și, prin extensie, la Moldova istorică, pornind de la rolul de capitală pe care l-a avut acesta în trecut. Un spațiu important avea să îl ocupe editarea de mărturii scrise, documente, însemnări pe cărți și inscripții referitoare la locuri și oameni din istoria orașului. Acte vechi, păstrate în arhive publice sau particulare, privitoare la locuri, clădiri, biserici, persoane, familii, bresle și categorii sociale, pisanii și alte inscripții aflate la diverse biserici, pe icoane, veșminte, odoare, clopote și morminte, însemnări de pe cărți, relatări ale cronicarilor și călătorilor străini, inscripții și monumente din cimitirele orașului toate urmau, potrivit unui plan editorial, să fie adunate pentru a da măsura moștenirii istorice a orașului.

Urmărirea îndeaproape, în toate numerele revistei publicate, a obiectivului aducerii la lumină a dovezilor istorice a garantat păstrarea valorii științifice a publicației, chiar și după aproape 100 de ani de la tipărirea primului număr. Din păcate, așa cum s-a întâmplat și cu muzeul, existența seriei s-a întrerupt, ajungând să fie tipărite doar nouă fascicole.

După reînființarea Muzeului Municipal „Regina Maria”, s-a pus în discuție, retipărirea revistei la locul de obârșie, și revenirea la numele și scopul dintâi, acelea formulate în anul 1921.

Redacția prezentei serii urmează, așa cum se poate vedea și din cuprinsul numărului curent, proiecția peste decenii a programului care a făcut posibilă apariția celor nouă valoroase fascicole ale revistei primului Muzeu Municipal, anume descoperirea trecutului orașului Iași și a împrejurimilor sale, prin cercetări ale istoricilor, lingviștilor, muzeografilor și ale altor pasionați de cunoașterea istoriei locale. Nu va fi ocolită descoperirea, publicarea și interpretarea surselor arheologice și scrise. De asemenea, un segment distinct îl va constitui prezentarea activității muzeistice, prin enumerarea și descrierea manifestărilor organizate de Muzeul Municipal sau a acelora la care va fi partener. Rubrica dedicată donațiilor și achizițiilor va fi, de asemenea, înscrisă în sumar, ca o dovadă continuă a interesului și a surselor prin care muzeul tinde să-și creeze și să-și îmbogățească un patrimoniu reprezentativ pentru tematica sa. Chiar dacă acum nu și-a găsit locul, în viitor nu va lipsi din cuprins o rubrică de critică istoriografică, de note și recenzii, mai ales ale unor apariții editoriale având ca subiect orașul Iași.

Luând exemplu înaintașilor noștri, nu vom așterne aici cuvinte de prisos și promisiuni, fiindcă pentru ceea ce urmează să facem modele avem, iar direcția spre care urmează să ne îndreptăm stă scrisă în chiar scopul reînființării Muzeului Municipal „Regina Maria”. Trebuie, doar, să avem abilitatea și să dobândim credibilitatea prin care să putem aduna în jurul revistei efortul, interesul și pasiunea celor care pot contribui la valorificarea patrimoniului și scrierea istoriei orașului Iași.
